

«Затверджую»
ректор Національної музичної академії України
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України
М. О. Тимошенко
_____ 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Желізка Андрія
на тему «Перекладення для баяна творів епохи бароко:
виконавський аспект»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»**

**ВИТЯГ
з протоколу № 14
засідання кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України
від «02» червня 2026 року**

ПРИСУТНІ:

- професор, доктор мистецтвознавства **Т. П. Іванніков** (зав. кафедри,);
- професор, доктор мистецтвознавства **В. Я. Редя**; професор, доктор мистецтвознавства **В. П. Качмарчик** (*рецензент*); професор, доктор педагогічних наук **Д. Г. Юник**; старший викладач, кандидат мистецтвознавства **В. М. Артеменко** (*секретар*); в.о. доцента, кандидат мистецтвознавства **Б. Ю. Стронько**; доцент, кандидат мистецтвознавства **О. Ю. Пономаренко**; доцент, кандидат мистецтвознавства **О. А. Жукова** (*рецензент*); в.о. професора, кандидат мистецтвознавства **В. М. Дейнега** (*науковий керівник*)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України Желізка Андрія на тему «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект» була остаточно затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України 30 квітня 2026 року

(протокол № 12, наказ 81-А).

Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, в. о професора, завідувач кафедри оркестрового диригування та інструментознавства Володимир Миколайович Дейнега.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспіранта кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України Желізка Андрія за матеріалами дисертації «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Желізко Андрій доповів основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

професор, доктор мистецтвознавства В. Я. Редя; професор, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик; професор, доктор пед. наук Д. Г. Юник; старший викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко; в. о. доцента, кандидат мистецтвознавства Б. Ю. Стронько; доцент, кандидат мистецтвознавства О. А. Жукова; доцент, кандидат мистецтвознавства О. Ю. Пономаренко.

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства (спеціальність 17.00.03 – Музичне мистецтво), в. о. професора В. М. Дейнега, завідувач кафедри оркестрового диригування та інструментознавства (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

професор, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; професор, доктор мистецтвознавства В. Я. Редя; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик; професор, доктор пед. наук Д. Г. Юник; старший викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко; доцент, кандидат мистецтвознавства О. А. Жукова; в. о. доцента, кандидат мистецтвознавства Б. Ю. Стронько; доцент, кандидат мистецтвознавства О. Ю. Пономаренко (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Желізка Андрія на тему «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект»:

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Желізка Андрія
на тему «Перекладення для баяна творів епохи бароко:
виконавський аспект»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що твори епохи бароко складають вагомую частину баянного репертуару, а сам інструмент ніколи не належав до барокового інструментарію. Огляд наукової літератури, дотичної до окресленої теми, демонструє практичну доцільність її детального та комплексного дослідження. Наявні наукові праці здебільшого зосереджені на загальнотеоретичних аспектах барокового стилю, або на проблемах інтерпретації в умовах, наближених до автентичності звучання, що не дозволяє повною мірою врахувати специфіку сучасного баянного виконавства. Відсутність цілісного підходу до аналізу цієї проблематики ускладнює формування обґрунтованих принципів перекладення, зокрема у сфері фактурної трансформації, тембрового моделювання, динамічного планування та організації виконавського процесу відповідно до можливостей інструмента. За таких умов актуалізується потреба в комплексному науковому осмисленні означеної проблематики, спрямованій на поєднання історично-стильового аналізу барокового репертуару, принципів практичної реалізації та специфіки сучасного баянного виконавства.

Робота виконана на кафедрі теорії та історії музичного виконавства відповідає змісту Перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи НМАУ «Київська консерваторія» на 2026–2030 роки, зокрема темі № 9 «Зарубіжна музична культура: культурологічні, художньо-естетичні та виконавські аспекти»

Метою дослідження – виявити та науково обґрунтувати виконавсько-методичні принципи перекладення творів епохи бароко для готово-виборного баяна урахуванням акустично-конструктивних можливостей сучасного інструмента.

Завдання дослідження обумовлені реалізацією поставленої мети:

- проаналізувати наукову та методичну літературу в площині перекладень для готово-виборного баяна;
- окреслити теоретичні засади музичного перекладення та визначити його специфіку в контексті баянного виконавства;
- розглянути музику епохи бароко в умовах сучасного баянного виконавства, окресливши основні інтерпретаційні аспекти;
- з'ясувати роль афекту в інтерпретації барокових творів і його значення;
- розробити методичні підходи до перекладення клавірної, поліфонічної (органної) та оркестрової барокової музики для готово-виборного баяна;

- здійснити виконавсько-стилістичний аналіз конкретних зразків перекладень (твори Д. Скарлатті, Й. С. Баха, Й. Пахельбеля, А. Вівальді);
- визначити принципи виконавської реалізації барокової музики на баяні у сфері темброво-динамічних моделей, артикуляції, орнаментики, ритму та темпу.

Об'єкт дослідження – барокова музика в сучасному баянному виконавстві.

Предметом дослідження – виконавський аспект перекладення для баяна творів епохи бароко.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить комплекс взаємодоповнюючих методів.

- *аналітично-систематичний метод* застосовується для дослідження теоретичних основ перекладення, виявлення структурних закономірностей та класифікаційних ознак жанру.

- *порівняльний метод* слугує для зіставлення акустичних і конструктивних характеристик барокових інструментів та готово-виборного баяна.

- *виконавсько-практичний метод* реалізується у моделюванні конкретних інтерпретаційних рішень на матеріалі обраних барокових творів.

- *метод музично-теоретичного аналізу* застосовується для дослідження фактури, форми, голосоведення, гармонії та інших структурних параметрів аналізованих творів.

2.Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Желізка Андрія на тему «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект» присвячено вирішенню актуальної наукової задачі – розкриттю та виявленню специфіки процесу перекладення для баяна творів епохи бароко. Це дозволило виділити окремий пласт у жанрі перекладення, зафіксувати філософські й естетичні параметри трансформації барокової музики у баянній виконавській традиції.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у тому, що *вперше*:

- здійснено комплексне науково-методологічне дослідження перекладення барокових творів для готово-виборного баяна як самостійної виконавсько-стилістичної проблематики;
- систематизовано принципи фактурної трансформації, тембрового моделювання та динамічного планування барокового матеріалу в умовах баянного виконавства;

- обґрунтовано виконавську концепцію синтезу методу НІР і творчої адаптації як оптимальної стратегії баянної інтерпретації барокових творів.

Набули подальшого розвитку:

- теоретичні положення щодо природи музичного перекладення та його специфіки стосовно барокового репертуару;
- методичні підходи до аналізу барокової виконавської практики в контексті сучасного інструментального виконавства;

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження, а також співставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед яких:

- *дослідження загальних принципів інтерпретації поліфонічних творів:* Й. С. Баха: В. Бланкенбург, Ф. Блюме, Е. Бодкі, К. Бут, К. Вольф, Й. Форкель, А. Швейцер, Ф. Шпіт, Х. Шульце, Д. Шуленберг, а також українські дослідники І. Котляревський, С. Сіренко, В. Тітович, та ін.;
- *наукові та дидактичні праці пов'язані з осмисленням теорії афектів і принципів барокової музичної риторики:* Дж. Б'юлоу, Г. Кречмара, Ф. Пауна і Р. Пепелеа, Й. Тинкторіса та ін.;
- *теоретичні праці, присвячені бароковому музичному мисленню, артикуляції та інтонації:* А. Долмеч, Р. Донінгтон, Й. Кванц, Ф. Куперен, Й. Маттезон, Г. Муффат, Р. Норт, Н. Харнокурт та ін.;
- *дослідження проблем виконавства та інтерпретації старовинної музики:* М. Ф. Букофцер, К. Закс, Г. Г. Еггебрехт, М. Крістева, В. Ландовська, К. Паліска, Г. Фергюсон, та ін.;
- *праці з питань стилістики старовинної музики та її інтерпретації в українському музикознавстві:* Н. Герасимова-Персидська, Т. Гусарчук, О. Жукова, В. Качмарчик, О. Косилова, Н. Свириденко, Н. Сікорська, С. Соланський, О. Б. Табуліна, С. Шабалтіна, О. Шадріна-Личак, та ін.;
- *дослідження, присвячені проблемам перекладення музичних творів:* П. Бовканюк, М. А. Давидов, В. М. Дейнега, І. І. Дмитрук, М. Дудай, О. Жарков, Г. Олексів, М. Плющенко, Н. Хмель, Т. Яницький та ін.;

- наукові праці у сфері баянного виконавства, зокрема осмислення барокової поліфонії в умовах готово-виборного баяна: В. Власов, С. Грінченко, А. Душний, С. Карась, О. Коменда, М. Оберюхтін, В. Охманюк та ін.

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості застосування матеріалів і висновків роботи в подальших науково-теоретичних дослідженнях, у виконавській та педагогічній практиці (зокрема в навчальних дисциплінах та курсах вищих мистецьких закладів «Фах. Баян», «Історія та теорія музичного виконавства», «Методика викладання спеціальних дисциплін»).

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації опубліковано в **чотирьох** наукових працях, серед яких **три** статті у наукових фахових виданнях України, **одна** стаття у європейському періодичному науковому виданні.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Желізко А. Методологічні підходи до перекладення клавірної та органної поліфонії для баяна // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Рівне: РДГУ, 2025. Вип. 51 С. 204–210. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1046>
2. Желізко А. Барокова поліфонія в контексті сучасного баянного виконавства // Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич: «Гельветика», 2025. Вип. 93 С. 168–173. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/93-1-24>
3. Желізко А. Темброво-динамічні моделі барокової музики та їх реалізація на готово-виборному баяні // Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти. Харків: ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2025. Вип. 77 С. 25–43. DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum1-77.02>

публікація у періодичному науковому виданні:

4. Zhelizko A. The Significance of Affect and musical rhetoric in the interpretation of baroque works on the bayan // Scientific World Journal. 2025. D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov. № 34. P. 66–77. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-34-02-069>

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи Strikeplagiarism), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Желізка Андрія на тему «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **п'яти** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1. Значення афекту і музичної риторики в інтерпретації барокових творів на баяні // Міжнародна науково-практична конференція «Перспективні напрямки теоретичних та прикладних досліджень 2025» (28 листопада 2025 р., Сіетл, США);
2. Актуалізація барокової виразності у виконанні на сучасному баяні // XXXII Всеукраїнська молодіжна науково-творча онлайн-конференція «Музичне мистецтво та наука на початку третього тисячоліття» (6-7 грудня 2025 р., м. Одеса) / Мін. культури України, ОНМА ім. А. В. Нежданової;
3. Художньо-аналітичні принципи перекладення барокової музики для готово-виборного баяна // Міжвузівська науково-практична конференція «Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від культурних традицій до педагогічних інновацій» (19 березня 2026 р., м. Ізмаїл) / Мін. освіти і науки України, ІДГУ;
4. Барокова поліфонія у світлі сучасної баянної інтерпретації // XXII Міжнародна науково-творча конференція студентів, аспірантів, докторантів «Мистецтво та шляхи його осмислення в дослідженнях молодих науковців» (24–25 березня 2026 р., м. Харків) / Мін. освіти і науки України, Мін. Культури України, ХНУМ ім. і. П. Котляревського;
5. Барокова орнаментика у світлі сучасного баянного виконавства: аналітичний підхід // XXV Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (24 квітня 2026 р., м. Київ) / Мін. освіти і науки України, КМАМ ім. Р. М. Глієра;

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Желізка Андрія «Перекладення для баяна творів епохи бароко: виконавський аспект» відповідає спеціальності 025 – «Музичне мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

